

Materiał pomocniczy do realizacji zagadnień z zakresu
**„Rozwoju spółdzielczości i tworzenia grup producentów rolnych
w warunkach gospodarki rynkowej”**

dla szkół kształcących w zawodach dla których ministrem właściwym jest
minister do spraw: rolnictwa, rozwoju wsi, rynków rolnych, rybołówstwa
(zgodnie z rozporządzeniem MEN z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie klasyfikacji zawodów
szkolnictwa zawodowego Dz. U. z dnia 3 stycznia 2012, poz. 7)

Krajowe Centrum Edukacji Rolniczej w Brwinowie

Dyrektor: Wojciech Gregorzyc

05-840 Brwinów
ul. Pszczelińska 99
tel. 22/ 729 73 02
tel. 22/ 729 59 05
tel. 727 517 617
tel./fax 22/ 729 73 55
www.kcer.pl
kcer@kcer.pl

Autorzy:

Anita Bogdan - Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Bolesława Chrobrego w Chrobrzu

Augustyn Goc - Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. II Czechosłowackiej Brygady Spadochronowej w Nowosielcach

Adrian Gutkowski - Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. A. Świętochowskiego w Gołotczyźnie

Andrzej Kopeć - Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Józefa Marcinkiewicza w Janowie

Marianna Milewska - Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Powierciu

Rafał Sokołowski - Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Augusta Zamoyskiego w Jabłoni

Hanna Walczak - Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Bydgoszczy

Beata Waszczuk - Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Augusta Zamoyskiego w Jabłoni

Konsultacje merytoryczne:

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Departament Doradztwa, Oświaty Rolniczej i Nauki,
Wydział Spółdzielczości Rolniczej i Grup Producentów Rolnych

Koordinacja prac:

Barbara Płotczyk - Krajowe Centrum Edukacji Rolniczej w Brwinowie

Szanowni Państwo,

Krajowe Centrum Edukacji Rolniczej w Brwinowie na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi podjęło działania i opracowało propozycję realizacji w procesie kształcenia w zawodach rolniczych, na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej oraz technikum, zagadnień dotyczących roli spółdzielczości oraz grup producentów rolnych w rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich.

Do opracowania tego materiału powołano zespół nauczycieli ze szkół rolniczych prowadzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Opracowane materiały podzielono na dwa działy. Pierwszy dotyczy roli i rozwoju spółdzielczości w Polsce (20 godz.), natomiast drugi roli i rozwoju grup producentów rolnych w Polsce (10 godz.). Zagadnienia te należy realizować w klasie III technikum oraz w klasie II zasadniczej szkoły zawodowej.

Coraz więcej rolników zauważa konieczność zespołowego działania, co wywołuje potrzebę tworzenia spółdzielni zrzeszających rolników o podobnym profilu produkcji. Szczególnie w rolnictwie i na obszarach wiejskich spółdzielczość powinna być jedną z ważniejszych form rozwoju gospodarczego.

Ważne jest aby uczniowie, przyszli rolnicy potrafili być aktywnym członkiem kadry zarządzającej oraz rozumieli potrzebę organizowania się i byli przekonani do podejmowania działań zmierzających do łączenia się w grupy producentów rolnych, a także znali zasady i potrafili organizować spółdzielnie dla różnych rodzajów działalności.

Opracowany materiał dydaktyczny przeznaczony jest do wykorzystania podczas realizacji kształcenia w zawodach dla których ministrem właściwym jest minister do spraw: rolnictwa, rozwoju wsi, rynków rolnych, rybołówstwa, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2011r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego.

I. ROLA I ROZWÓJ SPÓŁDZIELCZOŚCI

L.p.	Efekt z podstawy programowej	Uszczegółowione efekty kształcenia	Materiał nauczania	Orientacyjna liczba godzin
1.	PDG(1) stosuje pojęcia z obszaru funkcjonowania gospodarki rynkowej; KPS(4) jest otwarty na zmiany.	PDG(1)1 zdefiniować podstawowe pojęcia dotyczące rozwoju i funkcjonowania spółdzielczości; PDG(1)2 wyjaśnić rolę ruchu spółdzielczego na wsi w ujęciu historycznym; PDG(1)4 określić funkcje spółdzielni w warunkach gospodarki rynkowej; KPS(4)1 przedstawić korzyści z prowadzenia przedsiębiorstwa w formie spółdzielni.	Definicja spółdzielni. Kodeks dobrych praktyk spółdzielczych. Rozwój zorganizowanego ruchu spółdzielczego. Historia spółdzielczości na ziemiach polskich w okresie ostatnich 150 lat. Funkcje społeczno-ekonomiczne spółdzielczości w warunkach gospodarki rynkowej. Oddziaływanie spółdzielczości na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich w Polsce i na świecie.	2
2.	PDG(3) stosuje przepisy prawa dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej; KPS(5) potrafi radzić sobie ze stresem; KPS(8) potrafi ponosić odpowiedzialność za podejmowane działania.	PDG(3)1 ustalić przepisy dotyczące prowadzenia spółdzielni; PDG(3)2 dokonać analizy przepisów dotyczących zakładania i prowadzenia spółdzielni; PDG(3)3 określić konsekwencje nieprzestrzegania przepisów z zakresu prowadzenia spółdzielni; PDG(3)4 skorzystać z przepisów dotyczących prowadzenia spółdzielni; PDG(3)5 zinterpretować prawo spółdzielcze; PDG(3)6 opracować statut spółdzielni; KPS(5)1 określić strategię w zakresie radzenia sobie ze stresem przy prowadzeniu spółdzielni; KPS(8)1 przewidzieć skutki podejmowanych działań przy prowadzeniu spółdzielni.	Prawo spółdzielcze. Procedury rejestracji spółdzielni. Dokumentacja funkcjonowania spółdzielni. Struktury wewnętrzne spółdzielni. Podatki w działalności spółdzielni. Ubezpieczenia w działalności spółdzielni. Prawne aspekty funkcjonowania spółdzielni. Opracowanie statutu spółdzielni.	3

3.	<p>PDG(4) rozróżnia przedsiębiorstwa i instytucje występujące w branży i powiązania między nimi; KPS(2) jest kreatywny i konsekwentny w realizacji zadań; KPS(3) przewiduje skutki podejmowanych działań.</p>	<p>PDG(4)1 scharakteryzować spółdzielnię i jej struktury; PDG(4)2 określić kompetencje organów spółdzielni; PDG(4)3 wymienić specyficzne cechy spółdzielni; PDG(4)4 dokonać analizy istoty i procedury zakładania oraz rejestracji spółdzielni; PDG(4)5 zaplanować działalność gospodarczą spółdzielni; PDG(4)6 porównać różnice pomiędzy działalnością spółdzielni a spółkami kapitałowymi. PDG(4)7 wskazać instytucje i organizacje działające na rzecz spółdzielczości; PDG(4)8 określić zakres usług świadczonych przez instytucje na rzecz spółdzielczości; PDG(4)9 wykorzystać materiały informacyjne instytucji i organizacji działających na rzecz spółdzielczości; PDG(4)10 określić kierunki i zasady wspierania rozwoju spółdzielczości w Polsce; KPS(2)1 zastosować kreatywne rozwiązania przy uruchamianiu działalności w formie spółdzielni; KPS(3)1 przewidzieć skutki podejmowanych działań.</p>	<p>Istota działania spółdzielni jako zrzeszenia osób. Różnice między spółdzielnią a formami kapitałowymi. Procedura zakładania spółdzielni. Gospodarka spółdzielni. Zarządzanie spółdzielnią. Instytucje wspierające funkcjonowanie spółdzielni. Międzynarodowe organizacje spółdzielcze. Integracja i kooperacja spółdzielni wiejskich.</p>	4
4.	<p>PDG(5) analizuje działania prowadzone przez przedsiębiorstwa funkcjonujące w branży; KPS(6) aktualizuje</p>	<p>PDG(5)1 scharakteryzować działalność spółdzielni w Polsce po 1990r.; PDG(5)2 wymienić czynniki rozwoju spółdzielni w branżach; PDG(5)3 dokonać analizy</p>	<p>Spółdzielczość po 1990r. Spółdzielczość mleczarska. Spółdzielczość bankowa. Spółdzielczość ogrodnicza. Spółdzielczość</p>	2

	wiedzę i doskonalili umiejętności zawodowe.	działalności w zakresie: spółdzielni mleczarskiej, banków spółdzielczych, rolniczych spółdzielni produkcyjnych, spółdzielni ogrodniczych i pszczelarskich, spółdzielni zaopatrzenia i zbytu, grupy producentów rolnych w formie spółdzielni; PDG(5)4 porównać działania prowadzone przez firmy konkurencyjne w branżach; KPS(6)1 zaktualizować wiedzę i doskonalili umiejętności zawodowe w zakresie planowanej działalności.	pszczelarska. Spółdzielczość zaopatrzenia i zbytu. Spółdzielczość usług rolniczych. Rolnicze spółdzielnie produkcyjne. Grupy producentów rolnych w formie spółdzielni.	
5.	PDG(6) inicjuje wspólne przedsięwzięcia z różnymi przedsiębiorstwami z branży; KPS(9) potrafi negocjować warunki porozumień; KPS(10) współpracuje w zespole.	PDG(6)1 zidentyfikować korzyści współpracy producentów funkcjonujących na rynku w formie spółdzielni; PDG(6)2 zaplanować w formie spółdzielni współpracę producentów z obszaru agrobiznesu w zakresie zaopatrzenia i zbytu; PDG(6)3 ustalić zakres i zasady współpracy spółdzielni z firmami z branży; PDG(6)4 zaplanować wspólne działania dotyczące promowania towarów i usług na rynku; KPS(9)1 wynegocjować korzystne warunki zaopatrzenia i zbytu; KPS(10)1 współpracować w zespole w zakresie organizacji produkcji.	Istota spółdzielczości. Korzyści współpracy zrzeszonych osób. Przykłady dobrze działających spółdzielni z obszaru rolnictwa i jego otoczenia.	2
6.	PDG(10) planuje i podejmuje działania marketingowe prowadzonej	PDG(10)1 określić działalność marketingową spółdzielni; PDG(10)2	Plan marketingowy spółdzielni. Działania marketingowe na przykładzie grup	2

	działalności gospodarczej; KPS(1) przestrzega zasad kultury i etyki.	wyjaśnić specyfikę działalności gospodarczej spółdzielni; KPS(1)1 przygotować program promocji z zachowaniem zasad kultury i etyki.	producentów rolnych w formie spółdzielni.	
7.	PDG(11) optymalizuje koszty i przychody prowadzonej działalności; KPS(7) przestrzega tajemnicy zawodowej.	PDG(11)1 scharakteryzować gospodarkę finansową spółdzielni; PDG(11)2 dokonać finansowych rozliczeń członków spółdzielni; PDG(11)3 wskazać instytucje w których o wsparcie finansowe mogą ubiegać się spółdzielnie. PDG(11)4 dokonać analizy wdrażanych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa programów pomocowych na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, których beneficjentami mogą być m.in. spółdzielnie; PDG(11)5 wskazać programy i procedury ubiegania się o środki finansowe Unii Europejskiej, których beneficjentami mogą być spółdzielnie; PDG(11)6 wypełnić wnioski o udzielenie wsparcia finansowego dla spółdzielni z funduszy Unii Europejskiej; KPS(7)1 przestrzegać tajemnicy zawodowej dotyczącej prowadzonej spółdzielni.	Źródła wsparcia finansowego dla spółdzielni. Instytucje obsługujące spółdzielnie w zakresie pomocy finansowej. Programy pomocy UE z których mogą korzystać spółdzielnie. Działania z PROW i KSOW w ramach których wsparcie może być udzielane spółdzielniom. Procedury pozyskiwania pomocowych środków finansowych.	5
Łączna liczba godzin				20

SPOSÓB REALIZACJI

Planowane zadania:

1. Opracowanie projektu „Przykłady dobrych praktyk”:

Opracuj informator pod nazwą „Moja Spółdzielnia”, „Moja Grupa Producentów Rolnych”. Zaprezentuj informator na forum klasy. Uczniowie pracują w grupach. Każda grupa przygotowuje poradnik zawierający opisy spółdzielni działających na terenie kraju. Poradnik uczniowie wykorzystają do opracowania projektu własnej spółdzielni.

2. Zakładanie własnej spółdzielni:

Wykonaj prezentację multimedialną dotyczącą założenia własnej spółdzielni i opracowania statutu. Całość opracowania zaprezentuj na forum klasy.

3. Opracowanie wniosku o pomoc finansową pochodzącą ze środków Unii Europejskiej dla Grupy Producentów Rolnych np. w formie spółdzielni:

Opracuj wnioski o pomoc finansową z Funduszy Unii Europejskiej na rozpoczęcie działalności podmiotu. Losowy wybór 3 osobowych zespołów, które będą wykonywać projekt działalności spółdzielni, a następnie sporządzą wniosek o pomoc finansową na prowadzenie działalności gospodarczej w wybranej branży.

Przedstawiciele grupy prezentują swój pomysł na rozpoczęcie działalności spółdzielni. Zespół wybiera jedną z propozycji i w oparciu o ten wybór wypełnia wniosek o pomoc finansową, wykorzystuje otrzymane materiały, formularze wniosków oraz instrukcje ich wypełniania, stanowisko komputerowe z dostępem do sieci Internet. Lider grupy prezentuje propozycje na forum klasy podając uzasadnienie wypracowane przez grupę. Wypełniony druk wniosku grupy uczniów przesyłają drogą elektroniczną do weryfikacji nauczycielowi.

4. Kalkulacja przychodów i kosztów w wybranych branżach spółdzielczych:

Przeanalizuj otrzymane materiały, tabele z wzorami, wykorzystaj dane zawarte w materiałach oraz stanowisko komputerowe z dostępem do sieci Internet. Wpisz do tabeli zbiorczej wyniki swoich obliczeń i porównaj je z innymi wynikami grupy. Zaprezentuj swoje wyniki na forum innych grup. Po prezentacji, powinna być przeprowadzona dyskusja pod kierunkiem nauczyciela w celu zweryfikowania przedstawionych informacji i danych. Po dyskusji następuje opracowanie wspólnych wniosków. Prześlij drogą elektroniczną wyniki swojej pracy do oceny nauczycielowi.

5. Obliczanie progu rentowności dla działalności wybranej spółdzielni.

Uczniowie otrzymują założenia do obliczenia progu rentowności ilościowego i wartościowego. Samodzielnie dokonują obliczeń i analizują otrzymane wartości.

6. Analiza opodatkowania prowadzonej działalności gospodarczej, rozliczenia pracowników z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) i z Urzędem Skarbowym (US).

Do wybranego rodzaju działalności gospodarczej w spółdzielni zaplanuj cele działania oraz obowiązkowe rozliczenia z urzędami (ZUS, US, itd.) Nanieś na przygotowaną kartę pracy. W tej samej karcie pracy zaznacz terminy rozliczeń z ZUS i z US. Ustal koszty wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w spółdzielni. Określ wysokość obowiązkowej do odprowadzenia składki ZUS. Dla podanego zysku oblicz wysokość podatku dochodowego.

7. Sporządzanie planu spłaty kredytu.

Podział klasy na grupy. Każda grupa otrzymuje po 3-4 oferty kredytowe różnych banków. Po przeanalizowaniu ofert grupa wybiera najkorzystniejszą i przygotowuje plan spłaty kredytu. Następnie przygotowuje plan spłaty kredytu dla najmniej korzystnej oferty i porównuje te dwa plany.

8. Układanie planu pracy zespołu producentów.

Uczniowie otrzymują kartę pracy, w której mają za zadanie opracowanie planu pracy dla grupy rolników na jeden rok w rolnictwie lub przetwórstwie żywności. Otrzymują również normy wydajności pracy i wykaz dostępnych pracowników.

9. Klasyfikacja składników majątku i podział źródeł finansowania przedsiębiorstwa.

Uczniowie otrzymują karty pracy i pocięte na bilety różne składniki majątku i źródła finansowania spółdzielni. Zadaniem jest sporządzenie bilansu spółdzielni.

10. Opracowanie działań marketingowych wybranego przedsiębiorstwa spółdzielczego.

Gra symulacyjna z podziałem na grupy. Należy podzielić klasę na grupy. Każda grupa wybiera lidera, który kieruje pracą.

Każda grupa otrzymuje opis spółdzielni działającej w określonej branży. Dla tego przedsiębiorstwa przygotowuje plan promocji, opracowuje logo, plakat reklamowy. Określa sposób dystrybucji, rodzaj stosowanej strategii cen itd.

Warunki osiągnięcia efektów kształcenia

Zaplanowane do osiągnięcia efekty kształcenia przygotowują ucznia do organizowania i prowadzenia spółdzielni. Powinny być kształtowane umiejętności sporządzania biznesplanów, analizowania szans i zagrożeń w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa spółdzielczego. Należy także kształtować postawę samodzielności i odpowiedzialności w podejmowaniu decyzji i kształtowania odpowiedzialności za siebie i innych.

Należy przygotować ucznia do wykonywania zadań zawodowych z zakresu analizowania programów pomocowych Unii Europejskiej dla obszarów wiejskich. Powinny być

kształtowane umiejętności przygotowywania wniosków o pomoc finansową pozyskiwaną z Funduszy Unii Europejskiej. Oceny osiągnięć edukacyjnych uczniów należy dokonać przez ocenę wypełnionego wniosku pod względem formalnym i merytorycznym.

Powinny być kształtowane umiejętności zbierania danych, dobierania i korzystania ze źródeł, analizowania i selekcjonowania wiadomości. Zaplanowane do osiągnięcia efekty kształcenia przygotowują ucznia do samodzielnego funkcjonowania na rynku pracy. Powinny być kształtowane umiejętności analizowania przepisów prawa, a także postawy odpowiedzialności za działanie niezgodne z przepisami prawa, a także przestrzegania przepisów prawa obowiązującego w działalności gospodarczej, współpracy z innymi firmami w branży.

Należy także kształtować postawę odpowiedzialności wobec zatrudnionych pracowników i konsumentów żywności po zajęciach uczniowie powinni zrozumieć, że spółdzielnia, szczególnie nastawiona na produkcję żywności, nie może dziś skutecznie funkcjonować bez działalności marketingowej.

Szczególną uwagę należy zwrócić na umiejętność komunikowania się i prowadzenia negocjacji, eksponując ich znaczenie w działalności marketingowej. Jednym ze sposobów sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów może być ocena zbioru przygotowanych przez nich prac. Mogą oni w ten sposób zaprezentować swoje umiejętności ponadzawodowe, zdolności plastyczne i estetyczne, co znacznie uatrakcyjnia proces uczenia się i zwiększa motywację. Jeżeli zajęcia prowadzono z wykorzystaniem metody projektów, oprócz testów sprawdzających proponuje się wykonanie i prezentację projektu, badań ankietowych o produkcie, planu marketingowego. Oceny osiągnięć edukacyjnych uczniów należy dokonać przez ocenę wykonanego ćwiczenia lub przez ocenę wykonanego projektu.

Środki dydaktyczne

Zajęcia powinny odbywać się w pracowni ekonomiczno-biznesowej wyposażonej w: stanowiska komputerowe (jedno stanowisko dla jednego ucznia) podłączone do sieci lokalnej z dostępem do Internetu, z podłączeniem do drukarki sieciowej, z pakietem programów biurowych, oprogramowanie do wspomagania operacji finansowo-księgowych, kadrowo-płacowych, obsługi sprzedaży i gospodarki magazynowej, prowadzenia księgi przychodów i rozchodów, obliczania podatków, sporządzania sprawozdań statystycznych, obsługi zobowiązań wobec ZUS, druki formularzy stosowanych w prowadzeniu działalności produkcyjnej, usługowej, handlowej, zatrudnienia, płac, podatków, jednolity rzeczowy wykaz

akt i instrukcje kancelaryjne, materiały biurowe. Uczniowie mają zostać przygotowani do prowadzenia samodzielnie działalności spółdzielni.

W pracowni, w której prowadzone będą zajęcia edukacyjne powinny znajdować się: druki wniosków o pomoc finansową w ramach funduszy Unii Europejskiej, instrukcje ich wypełniania, wybrane akty prawne dotyczące sektora rolno-spożywczego, spółdzielni, roczniki statystyczne, pakiety, zestawy ćwiczeń.

Komputer z dostępem do sieci Internet umożliwiający korzystanie z portali tematycznych np. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, urządzenia multimedialne: skaner, drukarka. W pracowni, w której prowadzone będą zajęcia edukacyjne powinny znajdować się: zestawy i instrukcje do ćwiczeń, wzory dokumentów, plany sytuacyjne gospodarstw, pakiety edukacyjne dla uczniów, karty samooceny, karty pracy, zbiory przepisów prawa w zakresie działalności gospodarczej i prawa pracy, filmy i prezentacje multimedialne dotyczące marketingu, druki rozliczeń z ZUS, druki PIT, Kodeks pracy, oferty kredytowe oraz tabele, cenniki, przykładowe biznesplany, przykładowe kosztorysy, wskaźniki, przykładowe plany marketingowe, przykładowe tabele z analizą SWOT.

Zalecane metody dydaktyczne

Wiodącymi metodami prowadzenia zajęć powinna być metoda aktywizująca w formie ćwiczeń, metody przypadków, „mapy myśli”, dyskusji. Niektóre elementy zajęć muszą być wspomagane wykładem. Podczas wykonywania ćwiczenia należy przygotować opisy czynności niezbędne do wykonania zadania, a uczniowie będą pracować samodzielnie lub w grupach. Dodatkową metodą kształcenia może być metoda tekstu przewodniego, która ułatwi uczniom samodzielne zbieranie i analizowanie informacji w tym zakresie.

Szczególnie zaleca się zastosować metodę projektu, która sprzyja rozwijaniu kompetencji personalnych i społecznych, samodzielnemu rozwiązywaniu problemów oraz rozpoznaniu wybranej tematyki w pogłębiony sposób.

Formy organizacyjne

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem zróżnicowanych form: indywidualnej pracy jednolitej, indywidualnej pracy zróżnicowanej, zbiorowej pracy jednolitej (praca z całą klasą, praca w grupach), zbiorowej pracy zróżnicowanej.

Formy indywidualizacji pracy uczniów uwzględniające

Dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do możliwości ucznia.

Propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania efektów kształcenia

Sprawdzenie efektów kształcenia będzie przeprowadzone na podstawie wykonanego projektu, testu praktycznego z wykorzystaniem karty obserwacji wykonanego ćwiczenia, sporządzonej dokumentacji i zapisów w tabeli zbiorczej. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną (poprawność wyliczeń, prawidłowość w doborze danych), sposób prezentacji, czas i przejrzystość przekazu, prawidłowy transfer danych siecią Internet. Do oceny osiągnięć edukacyjnych uczniów proponuje się również przeprowadzenie testu wielokrotnego wyboru, testów ustnych na każdej lekcji oraz zadań i testów osiągnięć szkolnych. Oceniając wypowiedzi ustne, należy wziąć pod uwagę: poprawność posługiwania się pojęciami z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej. W testach osiągnięć szkolnych należy uwzględnić zadania zamknięte i otwarte. Zadania otwarte należy zastosować ze względu na ich twórczy charakter. W zadaniach tego typu należy dokładnie i precyzyjnie sformułować polecenia: wyjaśnij, oblicz, podaj przyczyny. W ocenie końcowej osiągnięć uczniów po zakończeniu realizacji programu należy uwzględnić wyniki sprawdzianów, testów osiągnięć szkolnych. Szczególnie zaleca się zastosować metodę projektu, która sprzyja rozwijaniu kompetencji personalnych i społecznych, samodzielnemu rozwiązywaniu problemów oraz rozpoznaniu wybranej tematyki w pogłębiony sposób.

Propozycja terminu realizacji treści w zakresie spółdzielczości

Treści dotyczące spółdzielczości w wymiarze 20 godzin należy realizować w III klasie technikum oraz w II klasie ZSZ.

LITERATURA:

1. Witold Boguta, Zdzisław Gumkowski, Marcin Martynowski – red. Podniesienie konkurencyjności gospodarstw rolnych poprzez zrzeszenie się rolników ze szczególnym uwzględnieniem formy spółdzielczej. Krajowa Rada Spółdzielcza. Warszawa 2012.
2. Witold Boguta – red. Spółdzielczość wiejska jako jedna z głównych form wspólnego gospodarczego działania ludzi. Podręcznik dla szkół i uczelni rolniczych oraz instytucji otoczenia rolnictwa. Krajowa Rada Spółdzielcza. Warszawa 2011.
3. Ustawa z dnia 16 września 1982 roku - Prawo Spółdzielcze (tekst jednolity: Dz. U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848, z późn. zm.).
4. Witold Boguta, Marcin Martynowski – red. Organizowanie się rolników w grupy producentów głównym sposobem na podniesienie konkurencyjności gospodarstw

rolnych – ze szczególnym uwzględnieniem formy spółdzielczej, Krajowa Rada Spółdzielcza, Warszawa 2010.

5. Danuta Mierzwa, Przedsiębiorstwo spółdzielcze – Tradycja i współczesność, Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, Wrocław 2010.
6. Henryk Cioch, Prawo spółdzielcze, Kompendium wiedzy na temat prawa spółdzielczego wraz z komentarzami przepisów ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2011.
7. Krystyna Kwapisz, Prawo spółdzielcze. Komentarz Praktyczny, Wydawnictwo Lexis Nexis, Warszawa 2012.

II. ROLA I ROZWÓJ GRUP PRODUCENTÓW ROLNYCH W POLSCE

Lp.	Efekty kształcenia w podstawie programowej	Uszczegółowione efekty kształcenia	Materiał nauczania	Orientacyjna liczba godzin
1.	PDG(1) Stosuje pojęcia z obszaru funkcjonowania gospodarki rynkowej; KPS(6) Aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe.	PDG(1)1 wyjaśnić pojęcia i różnice: -grupy producentów rolnych -organizacji producentów owoców i warzyw, PDG(1)2 rozróżnić formy organizacyjno-prawne grup producentów rolnych; KPS(6)1 skorzystać z różnych źródeł informacji w celu aktualizowania wiedzy i umiejętności zawodowych.	Pojęcie grupy producentów rolnych i organizacji producentów owoców i warzyw. Formy prawne grup producentów rolnych.	2
2.	PDG(3) Stosuje przepisy prawa dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej; KPS(6) Aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe.	PDG(3)1 zastosować przepisy prawa dotyczące funkcjonowania grup producentów rolnych; KPS(6)1 przejawiać gotowość do ciągłego aktualizowania wiedzy i umiejętności zawodowych.	Podstawy prawne funkcjonowania grup producentów rolnych i organizacji producentów owoców i warzyw.	1
3.	PDG(4) Rozróżnia przedsiębiorstwa i instytucje występujące w branży i powiązania między nimi; KPS(2) Jest kreatywny i konsekwentny w realizacji zadań.	PDG(4)1 rozróżnić grupy producentów rolnych; KPS(2)1 zrealizować zaplanowane zadania; KPS(2)2 zaproponować innowacyjne sposoby realizacji zadań zawodowych.	Przykłady dobrych praktyk – grupy producentów rolnych w ujęciu branżowym oraz organizacji producentów owoców i warzyw.	1
4.	PDG(6) Inicjuje wspólne przedsięwzięcia z	PDG(6)1 przeanalizować cele i korzyści grupowego	Cele i korzyści łączenia się rolników w grupy	1

	różnymi przedsiębiorstwami z branży; KPS(3) Przewiduje skutki podejmowanych działań; KPS(10) Współpracuje w zespole.	działania; KPS(3)1 przeanalizować skutki podejmowanych działań; KPS(10)1 uwzględnić opinie innych członków zespołu przy realizacji zadań zawodowych.	producentów rolnych i organizacje producentów owoców i warzyw. Grupy producentów rolnych a podmioty rynku hurtowego i przetwórstwa rolno-żywnościowego.	
5.	PDG(7) Przygotowuje dokumentację niezbędną do uruchomienia i prowadzenia działalności gospodarczej; KPS(4) Jest otwarty na zmiany; KPS(8) Potrafi ponosić odpowiedzialność za podejmowane działania.	PDG(7)1 rozróżnić etapy tworzenia grup producentów rolnych; PDG(7)2 przygotować dokumentację niezbędną do rejestracji grupy producentów rolnych; KPS(4)1 przeanalizować zmiany zachodzące w rolnictwie; KPS(8)1 przyjąć odpowiedzialność za podejmowane działania.	Etapy organizowania grup producentów rolnych. Procedura rejestracji grup producentów rolnych.	2
6.	PDG(10) Planuje i podejmuje działania marketingowe prowadzonej działalności gospodarczej. KPS(1) Przestrzega zasad kultury i etyki. KPS(9) Potrafi negocjować warunki porozumień.	PDG(10)1 zaplanować i podejmować działania marketingowe w grupie producentów rolnych oraz organizacji producentów owoców i warzyw; KPS(1)1 zastosować zasady kulturalnego i etycznego zachowania; KPS(9)1 przeprowadzić działania marketingowe.	Działalność marketingowa grup producentów rolnych oraz organizacji producentów owoców i warzyw.	1
7.	PDG(11) Optymalizuje koszty i przychody prowadzonej	PDG(11)1 zaplanować działalność finansową	Gospodarka finansowa grup producentów	2

	działalności gospodarczej; KPS(8) Potrafi ponosić odpowiedzialność za podejmowane działania.	grupy producentów rolnych i organizacji producentów owoców i warzyw; PDG(11)2 zoptymalizować przychody grupy producentów rolnych; KPS(8)1 przyjąć odpowiedzialność za podejmowane działania w zakresie gospodarki finansowej; KPS(8)2 ocenić skutki podejmowanych decyzji.	rolnych. Optymalizacja kosztów i przychodów grupy producentów rolnych oraz organizacji producentów owoców i warzyw. Możliwości wsparcia finansowego grup producentów rolnych ze środków publicznych.	
Łączna liczba godzin				10

SPOSÓB REALIZACJI

Planowane zadania

1. Zwolnienia podatkowe grup producentów rolnych – uczniowie mają za zadanie wyszukać informacje na temat zwolnień podatkowych przysługujących grupom producentów rolnych i wypełnić karty pracy dotyczące możliwości i warunków skorzystania ze zwolnień z podatku od nieruchomości i z podatku dochodowego od osób prawnych.
2. Wybór formy prawnej prowadzenia grupy producentów rolnych – uczniowie otrzymują kartę pracy, w której mają za zadanie zaplanować formę prawną do rodzaju działalności grupy producentów rolnych (zboża, ziemniaki, trzoda chlewna).
3. Działania grupy producentów rolnych – uczniowie symulują organizowanie grupy producentów rolnych, zasad jej działania, wybór lidera i planowanie działania grupy oraz prognozę bieżących zadań i ocenę jej efektów. Uczniowie pracują w zespołach.
4. Źródła finansowania grup producentów rolnych – uczniowie otrzymują karty pracy i pocięte na paski różne źródła wsparcia finansowego grup producentów rolnych. Zadaniem jest uporządkowanie środków finansowych według źródeł ich pochodzenia.
5. Wsparcie finansowe grup producentów rolnych – uczniowie opracowują wnioski o pomoc finansową pochodzącą ze środków Unii Europejskiej na uruchomienie oraz prowadzenie

działalności grupy producentów rolnych. Wybór zespołów, które będą wykonywać projekt działalności grupy producentów rolnych, a następnie dokonają sporządzenia wniosku o pomoc finansową z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich przeznaczoną na ułatwienie tworzenia i działalności administracyjnej grupy producentów rolnych. Przedstawiciele zespołu zgłaszają swój pomysł na uruchomienie działalności grupy producentów rolnych. Zespół wybiera jedną z propozycji i w oparciu o ten wybór wypełnia wniosek o pomoc finansową, wykorzystuje otrzymane materiały, formularze wniosków oraz instrukcje ich wypełnienia, stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu. Lider zespołu dokonuje prezentacji.

Warunki osiągnięcia efektów kształcenia

Zaplanowane do osiągnięcia efekty kształcenia przygotowują ucznia do wykonywania zadań zawodowych. Powinny być kształtowane umiejętności analizowania, wyszukiwania, selekcjonowania informacji z zakresu prowadzenia grupy producentów, marketingu produktów rolnych i rachunku ekonomicznego.

Środki dydaktyczne

W pracowni, w której prowadzone będą zajęcia edukacyjne powinny się znajdować: komputer z dostępem do Internetu, urządzenia multimedialne, czasopisma branżowe, akty normatywne, formularze wniosków o pomoc finansową z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich i instrukcje ich wypełniania, prezentacje multimedialne, zestawy ćwiczeń, pakiety edukacyjne dla uczniów, karty pracy uczniów.

Zalecane metody dydaktyczne

Podczas pracy należy wykorzystywać aktywizujące metody kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem metody ćwiczeń, metody przypadków, dyskusji dydaktycznej.

Formy organizacyjne

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem zróżnicowanych form organizacyjnych pracy uczniów: indywidualnie oraz grupowo. Zajęcia powinny odbywać się w systemie klasowo-lekcyjnym. Zespoły do ćwiczeń – maksymalnie czteroosobowe.

Formy indywidualizacji pracy uczniów uwzględniające

- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do potrzeb ucznia,
- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do możliwości ucznia.

Propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania efektów kształcenia

Do oceny osiągnięć edukacyjnych uczących się proponuje się przeprowadzenie testu wielokrotnego wyboru i testów ustnych na każdej lekcji. Kryterium oceny wykonanego testu będzie poprawność merytoryczna. Oceniając wypowiedzi ustne, należy wziąć pod uwagę poprawność posługiwania się pojęciami z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej. Sprawdzenie efektów kształcenia będzie przeprowadzone również na podstawie wykonanego projektu, ćwiczeń i sporządzonej dokumentacji.

Propozycja terminu realizacji treści w zakresie roli i rozwoju grup producentów rolnych w Polsce

Treści dotyczące grup producentów rolnych w wymiarze 10 godzin należy realizować w III klasie technikum oraz w II klasie ZSZ.

LITERATURA:

1. Witold Boguta. Organizacja i funkcjonowanie grup producentów rolnych, Krajowa Rada Spółdzielcza, Warszawa 2008.
2. Marcin Martynowski – red. Organizowanie się gospodarze polskich rolników po 1990 r., Krajowa Rada Spółdzielcza, Warszawa 2010.
3. Witold Boguta, Marcin Martynowski – red. Praca zbiorowa, Organizowanie się rolników w grupy producentów głównym sposobem na podniesienie konkurencyjności gospodarstw rolnych – ze szczególnym uwzględnieniem formy spółdzielczej, Krajowa Rada Spółdzielcza, Warszawa 2010.
4. Praca zbiorowa, Perspektywy rozwoju grup rolnych do roku 2013, Krajowa Rada Spółdzielcza, Warszawa 2008.
5. Ustawa z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz.U. Nr 88, poz.983, z późn. zm.).
6. Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (tekst jednolity: Dz.U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613, z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2011 r. Nr 74, poz. 397, z późn. zm.).
8. Ustawa z dnia 19 grudnia 2003 roku o organizacji rynków owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku suszu paszowego oraz rynków lnu i konopi uprawianych na włókno (Dz.U. z 2011 r. Nr 145, poz. 868, z późn. zm.).